

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Ndob/88/2023
Identifikačné číslo spisu:	6122442243
Dátum vydania rozhodnutia:	29.02.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6122442243.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti SKUBA SLOVAKIA s. r. o., Bratislava, Rožňavská 2, IČO: 46 263 594, zastúpenej advokátskou kanceláriou TORA Legal, s. r. o., Bratislava - mestská časť Staré Mesto, Námestie SNP 478/19, IČO: 36 866 326, proti žalovanej obchodnej spoločnosti NAGY TRANS s.r.o., Horné Saliby 1086, IČO: 50 129 899, o zaplatenie 33 714,08 eura, o odvolaní žalovanej v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 6Cob/75/2023, o nesúhlase Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu Krajským súdom v Trnave vedenom pod sp. zn. 32Cob/45/2023, takto

rozhodol:

Na konanie o odvolaní j e p r í s l u š n ý Krajský súd v Bratislave.

Odôvodnenie

1. Súdny spis bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predložený z dôvodu nesúhlasu Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu z Krajského súdu v Trnave postupom podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Krajský súd v Bratislave poukázal na usmernenie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), podľa ktorého sa zavedením kauzálnej príslušnosti nedochádza od 1. júna 2023 k prechodu výkonu súdnictva medzi krajskými súdmi v prebiehajúcich odvolacích konaniach, a teda konania o odvolaní začaté pred 1. júnom 2023 sa dokončia na doteraz príslušných krajských súdoch, pretože niet zákonného ustanovenia, ktoré by prechod výkonu súdnictva zakladal. Krajský súd v Bratislave vychádza z tej skutočnosti, že zmena CSP, ku ktorej došlo zákonom č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov (ďalej len „zákon č. 150/2022 Z. z.“), nemá vplyv na už založenú príslušnosť Krajského súdu v Trnave, keďže odvolacie konanie začalo pred zmenou zákona. Zároveň zavedením kauzálnej príslušnosti zákonom č. 150/2022 Z. z. nedochádza k prechodu výkonu súdnictva medzi krajskými súdmi v prebiehajúcich odvolacích konaniach. Teda tieto, ak boli začaté pred 1. júnom 2023, majú dokončiť doterajší príslušný krajský súd. Súd poukázal aj na to, že tento záver je v súlade § 36 CSP, zásadou perpetuatio fori. Krajský súd v Bratislave uviedol, že prejednávaná vec je obchodnoprávnym sporom.

2. Krajský súd v Trnave podľa § 43 ods. 1 CSP postúpil spor Krajskému súdu v Bratislave ako súdu podľa neho príslušnému. Z písomnosti o postúpení sporu možno vyvodíť, že Krajský súd v Trnave považoval prejednávany spor za obchodnoprávny spor, pričom poukázal na to, že na dokončenie odvolacieho konania začatého na podklade odvolania podaného do 31. mája 2023 proti rozhodnutiu Okresného súdu Galanta je kauzálny príslušný Krajský súd v Bratislave.

3. Najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Trnave a Krajskému súdu v Bratislave podľa § 43 ods. 2 CSP, posúdil dôvodnosť predloženého nesúhlasu Krajského súdu v Bratislave s postúpením mu sporu na odvolacie konanie a dospel k záveru, že tento dôvodný nie je.

4. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

5. Podľa § 471c CSP, konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

6. Podľa čl. 3 ods. 2 CSP, výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Nikto sa však nesmie dovoľávať slov a viet tohto zákona proti ich účelu a zmyslu podľa odseku 1.

7. Podľa § 34 ods. 1 CSP, ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

8. Podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP, na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave.

9. Podľa § 23 CSP, na konanie v obchodnoprávných sporoch sú príslušné:

- a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave;
- b) Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach;
- c) Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici;
- d) Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre;
- e) Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove;
- f) Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne;
- g) Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave;
- h) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline.

10. Podľa § 3 ods. 7 písm. b) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“), sídlom Krajského súdu v Trnave je mesto Trnava; jeho obvod tvoria obvody Okresného súdu Galanta.

11. Spor o príslušnosť spočíva v spore medzi Krajským súdom v Trnave a Krajským súdom v Bratislave v otázke funkčnej príslušnosti súdu na rozhodovanie o odvolaní žalovanej proti rozsudku pre zmeškanie vydanom Okresným súdom Galanta 19. apríla 2023 pod č. k. 35Cb/3/2023-78 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“). Odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané Okresnému súdu Galanta pred 31. mája 2023. Okamihom podania odvolania začína odvolacie konanie ako to vyplýva analogicky z § 156 CSP, ako aj zo systematického výkladu použitím argumentu a rubrica, kedy v rámci právnej úpravy odvolania CSP rozlišuje medzi jednotlivými fázami. V rámci prvej fázy súd uskutočňuje určité zákonom predpokladané úkony, ktoré majú za cieľ odbremeniť odvolací súd od úkonov bezprostredne nesúvisiacich s meritórnym preskúmaním napadnutého rozhodnutia alebo s

rozhodovaním o odvolaní, ak nie je daná možnosť uplatnenia autoremedúry podľa § 376 CSP. V rámci druhej fázy už nastupuje konanie na odvolacom súde, ktoré začne po tom, ako súd prvej inštancie po vykonaní jemu zákonom zverených úkonov po podaní odvolania predloží vec odvolaciemu súdu.

12. V priebehu začatého a právoplatne neskončeného odvolacieho konania, a teda vzhľadom na suspenzívny účinok odvolania podľa § 367 ods. 1 CSP aj v priebehu súdneho konania ako takého, nadobudli účinnosť zákon č. 150/2022 Z. z. a zákon č. 398/2022 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Týmto zákonmi bola zavedená tzv. reforma súdnej mapy, a to s účinnosťou od 1. júna 2023. Zákonodarcia ňou v rámci novelizácie CSP zmenil právnu úpravu týkajúcu sa určovania príslušnosti súdu, pričom okrem iného založil novú kauzálnu príslušnosť, a to v konaniach v obchodnoprávných sporoch a zároveň funkčnú príslušnosť súdov pre rozhodovanie o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným v takých konaniach. Urobil tak jednak vo vzťahu ku konaniu pred súdmi prvej inštancie v § 22 CSP, ako aj k odvolaciemu konaniu v § 34 ods. 1 a 2 CSP. Zákonodarcia danou reformou sledoval špecializáciu súdnictva, a to, či už na okresných alebo krajských súdoch. Tento zámer je možné vyrozumiť zo všeobecnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 150/2022 Z. z., ktorá uvádza, že: „...reforma súdnej mapy je jedným z nástrojov na dosiahnutie efektívne fungujúcej justície, pretože vytvára vhodné podmienky pre špecializáciu sudcov, ako na úrovni okresných súdov, tak aj na úrovni krajských súdov...“. Táto špecializácia je prostriedkom pre efektívny výkon justície, čo nepochybne korešponduje aktuálnym spoločenským potrebám, a teda nie len subjektívny historický, ale aj recentný objektívny teleologický výklad jednotlivých noriem novej právnej úpravy je smerodajný pre ich aplikáciu.

13. Súčasťou novely CSP je aj výslovné zakotvenie jedného z pravidiel časového spolupôsobenia starých (neplatných a neúčinných) právnych noriem s právnymi normami novými (platnými a účinnými), a to fakticky znenia CSP do 31. mája 2023 a znenia CSP od 1. júna 2023. Ide o tzv. ultraaktivitu zakotvenú v prechodnom ustanovení § 471c CSP k tzv. reforme súdnej mapy. V zmysle daného pravidla sa vecná a miestna príslušnosť súdu na konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 spravuje starou právnou úpravou. Upravuje však výnimku, ak osobitný predpis stanovil prechod výkonu súdnictva z inak vecne a miestne príslušného súdu podľa starej právnej úpravy na iný súd. Jej podstata tak spočíva v tom, že ponecháva pri živote starú právnu úpravu.

14. V protiklade k ultraaktivite stojí pravidlo vyplývajúce z princípu okamžitej aplikability procesných noriem (ďalej len „okamžitá aplikabilita“), ktoré na rozdiel od ultraaktivity nevyžaduje výslovné zákonné zmocnenie, keďže je odvoditeľné pomocou ústavnokonformného teleologického výkladu. Jeho podstatou je efektívny výkon súdnictva, tak aby sa predišlo prijímaniu alebo skúmaniu už prijatých prechodných ustanovení (m. m. III. ÚS 267/2017). Kľúčovým je tak v tomto prípade to akým spôsobom bude dochádzať k nachádzaniu právnej normy určujúcej funkčne príslušný súd a nie samotný fyzický presun spisov na iné súdy. Navyše ultraaktivita v porovnaní s okamžitou aplikabilitou je vo všeobecnosti nežiadúca, pretože naráža na predvídateľnosť práva, dôveru subjektov v jasnosť a prehľadnosť právnej úpravy a princíp právneho štátu, ktorého imanentnou súčasťou je aj princíp právnej istoty. Preto ak ultraaktivita predstavuje odchýlku od žiadúceho stavu, je potrebné prioritizovať to, čo sa objektívne lege artis očakáva, a teda aplikáciu okamžitej aplikability. Tam, kde nie je výslovne zakotvená ultraaktivita, a teda aj v ostávajúcich prípadoch, na ktoré sa už zakotvená ultraaktivita nevzťahuje, platí okamžitá aplikabilita.

15. V porovnaní s intertemporálnou normou obsiahnutou v § 470 ods. 4 CSP, ktorá upravuje príslušnosť súdov na konanie vo veciach, ktoré začali do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálne, ako aj funkčne príslušnom súde, úprava § 471c CSP mlčí v otázke kauzálnej a funkčnej príslušnosti súdu v konaniach začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023. Pripadá tak do úvahy buď vziať účinky § 471c CSP pre tento prípad aj na súdy funkčne príslušné podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 alebo vychádzať z princípu okamžitej aplikability právnych noriem. Použitím argumentu a contrario vo vzťahu k § 471c CSP možno dospieť k záveru, že toto ustanovenie nepokrýva funkčnú príslušnosť súdov. Najvyšší súd pritom zastáva názor, ku ktorému dospel aj použitím argumentu e

silentio, že ak by zákonodarcia mienil, aby sa tento prechodný právny režim týkal aj funkčnej príslušnosti, vyjadril by to výslovne tak, ako to v minulosti urobil v prechodnom ustanovení § 470 ods. 4 CSP (...konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálnu a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo...). Preto aj v súlade s očakávaním lege artis je pri nachádzaní funkčnej príslušnosti súdu potrebné vychádzať z okamžitej aplikability procesného predpisu, pričom dôsledky z toho vyplývajúce boli sledované tzv. reformou súdnej mapy a zároveň korešpondujúce spoločenským potrebám.

16. Zovšeobecnené pravidlo vyplývajúce z prvej vety § 471c CSP spočíva v dokončení starých vecí na príslušnom súde podľa predpisov účinných do 31. mája 2023. Výnimkou z tohto pravidla by bol nie len prechod výkonu súdnictva vzhľadom na vetu za bodkočiarku v § 471c CSP, ale aj nová právna úprava upravujúca kauzálnu a funkčnú právomoc, ktorá sa uplatní aj na staré veci v zmysle princípu okamžitej aplikability. Tam, kde neexistovala kauzálna príslušnosť a po novom bola založená, staré veci dokončí vecne a miestne príslušný súd. Výnimka spočívajúca v prechode výkonu súdnictva sa vzťahuje na pred bodkočiarkou uvedenú vetu a v tomto zmysle je potrebné na ňu nazerať. Prechodom výkonu súdnictva sa sleduje ustanovenie pôsobnosti niektorých súdov so špecializovanou agendou ako to vyplýva z § 1 zákona č. 371/2004 Z. z., pričom daným zákonom a nie CSP bol zavedený inštitút prechodu výkonu súdnictva. V prípade, že by výnimka z naznačeného pravidla nebola ustanovená, vo veci by podľa výslovného znenia zákona mal konať neexistujúci súd alebo súd, ktorý by nemal v pôsobnosti špecializovanú agendu a u ktorého nie je právnym poriadkom dovolené, aby i tak vo veci konal a rozhodoval (§ 40 CSP za bodkočiarkou), opak čoho sleduje práve zákon č. 371/2004 Z. z. Preto sa vyžadovalo, aby CSP, ktorý (nie výlučne) upravuje príslušnosť súdov v občianskoprávných veciach, a to so špecializáciou na určité veci alebo spory, upravil vzťah medzi určovaním príslušnosti a prechodom výkonu súdnictva tak, aby bol zabezpečený jednak samotný výkon súdnictva a na druhej strane, aby tento výkon bol aj špecializovaný. Navyše výkon súdnictva tzv. bratislavskými mestskými súdmi bol špecializovaný už samotným zákonom č. 371/2004 Z. z., pričom tejto špecializácii zodpovedá aj úprava kauzálnej príslušnosti v CSP. Takáto duálna úprava špecializácie predmetných súdov sleduje, aby nie len staré veci, ale aj nové veci v špecializovanej agende boli prejednávané a rozhodované na jednom a tom istom súde. Zároveň úprava v CSP bola nevyhnutná, keďže podľa zákona č. 371/2004 Z. z. sa fakticky vytvoril jeden územný obvod pre Bratislavu, v rámci ktorého pôsobia štyri sudy tej istej inštancie.

17. Je potrebné zdôrazniť, že základná právna úprava právneho inštitútu príslušnosti súdu je na účely procesného práva civilného upravená v CSP. Prechod výkonu súdnictva upravuje, a to kedy k nemu dochádza a čo sa ním rozumie, zákon č. 371/2004 Z. z. Tieto je potrebné rozlišovať. V prípade prechodu výkonu súdnictva by k presunu starých vecí zo súdu na iný malo dochádzať podľa zákona č. 371/2004 Z. z. Súd v rámci daného presunu neplní svoju povinnosť podľa § 40 CSP spočívajúcu v skúmaní svojej príslušnosti, ale riadi sa odlišnou právnou normou, podľa ktorej priamo zo zákona dochádza automaticky k presunu vecí. V dôsledku zmeny právnej úpravy, ktorá sa aplikuje okamžite, neostáva konajúcemu súdu nič iné, aby pri plnení svojej povinnosti podľa § 40 CSP aplikoval aktuálnu právnu úpravu, a v prípadoch, na ktoré sa neuplatňuje ultraaktivita podľa § 471c CSP a prechod výkonu súdnictva podľa vety za bodkočiarkou daného ustanovenia, postupoval podľa § 43 ods. 1 CSP.

18. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd uvádza, že v prípade § 471c CSP vo vzťahu ku kauzálnej alebo funkčnej príslušnosti nejde o pravú medzeru v zákone, teda o prípad, kedy úmyslom zákonodarcu nebolo vylúčiť zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti. Naopak zo znenia § 471c CSP podľa najvyššieho súdu jednoznačne vyplýva, že zákonodarcia zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti v konaniach začatých a právoplatne neskočených do 31. mája 2023 v § 471c CSP neupravil vedome. Teda nie je priestor pre aplikáciu čl. 4 CSP.

19. Najvyšší súd v nadväznosti k argumentácii týkajúcej sa usmernenia ministerstva poukazuje na názor Krajského súdu v Bratislave z usmernenia vyvođený. Spočíva v tom, že na to, aby odvolacie konanie dokončil krajský súd príslušný podľa § 34 ods. 2 CSP na rozhodovanie o odvolaní podanom proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vydanom v konaní v zmenkovom spore (nesprávne uvádza v obchodnoprávnom spore), musí existovať ustanovenie výslovne zakladajúce prechod výkonu súdnictva

medzi krajskými súdmi. Podľa najvyššieho súdu však z toho ale zároveň vyplýva záver, že ak by aj CSP v prechodnom ustanovení výslovne (čo sa nevyžaduje) upravoval pod rubrikou „Prechodné ustanovenia účinné od 1. júna 2023“ nie ultraaktivitu (v obmedzenom rozsahu ako to vyplýva z § 471c CSP), ale okamžitú aplikabilitu vo vzťahu ku konaniam začatým a právoplatne neskončeným do 31. mája 2023, a to napr. tak, že CSP platí aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti, resp. len vo vzťahu k odvolaniam tak, že CSP platí aj na odvolacie konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023, tak by to Krajskému súdu v Bratislave nepostačovalo, keďže nedošlo k prechodu výkonu súdnictva. Takýto záver však nemá žiadny racionálny podklad ako vyplýva z predchádzajúcich odsekov tohto odôvodnenia. Postup súdu v rozpore s novou právnou úpravou by tak bol v rozpore so zákonom. To platí bez ohľadu na to, či okamžitá aplikabilita by bola vyjadrená v prechodnom ustanovení výslovne alebo nie, pretože lege artis platí okamžitá aplikabilita všade tam, kde absentuje pravidlo vyplývajúce z ultraaktivity.

20. Zo žiadneho ustanovenia CSP nevyplýva, aby konania začaté a právoplatne neskončené do 1. júna 2023, v ktorých má konať vecne a miestne príslušný súd podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, ale výkon súdnictva prešiel na iný súd alebo v ktorých je zachovaná kauzálna príslušnosť pre prejednávany a rozhodovaný druh veci alebo sporu aj po 1. júny 2023, dokončil a o veci alebo spore rozhodoval súd príslušný podľa právnej úpravy účinnej do 31. mája 2023. To isté platí aj vo vzťahu k odvolacím konaniam začatým a právoplatne neskončeným do 1. júna 2023. Je zrejmé, že tzv. reforma súdnej mapy zaviedla dva prístupy k riešeniu stretu právnych režimov. Tento prístup je nielen sledovaný navrhovateľom tzv. reformy súdnej mapy, ale aj objektívne očakávaný spoločnosťou, ako aj právnym poriadkom, avšak len na súde prvej inštancie v konaní v obchodnoprávných sporoch (§ 40 CSP veta za bodkočiarkou).

21. K záveru o príslušnosti súdu v tejto veci je možné dospieť urobením nasledovných krokov: 1) určenie súdu príslušného podľa starej právnej úpravy, 2) ak ide o súd vecne a miestne príslušný (nejde o prípad kauzálnej alebo funkčnej príslušnosti), či u takéhoto súdu došlo k prechodu výkonu súdnictva, 3) určiť súd príslušný podľa novej právnej úpravy. Pritom je potrebné vychádzať z predchádzajúcej v tomto odôvodnení uvedenej právnej argumentácie.

22. Vzhľadom na to, že spor o príslušnosť sa týka otázky súdu funkčne príslušného na rozhodovanie o odvolaní žalovanej proti rozsudku súdu prvej inštancie, je potrebné posúdiť, ktorý súd bol funkčne príslušný podľa starej právnej úpravy. V sporoch o príslušnosť je pre posúdenie dôvodnosti nesúhlasu s postúpením sporu potrebné posúdiť okolnosti v čase začatia konania, ktoré sú určujúce pre založenie príslušnosti konkrétnemu súdu na prejednanie a rozhodovanie sporu. Najvyšší súd dospel k záveru, že je kľúčové posúdenie povahy sporu, ktorá môže byť určujúca pre založenie kauzálnej alebo v tomto prípade funkčnej príslušnosti.

23. Vzhľadom na okolnosti známe k okamihu začatia konania spočívajúce v postavení strán sporu ako podnikateľiek podľa § 2 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „ObZ“) s predmetom podnikania na strane žalobkyne v oblasti veľkoobchodu a na strane žalovanej v oblasti prepravy motorovými vozidlami, ako aj na uplatnený peňažný nárok, ktorý má svoj základ v dodaní tovarov súvisiacich práve s podnikateľskou činnosťou za určitú cenu žalovanej, dospel najvyšší súd k záveru, že žalobkyňa sa voči žalovanej domáha zaplataenia kúpnej ceny zo záväzku vzniknutého na podklade kúpnej zmluvy, ktorý má povahu obchodného záväzkového vzťahu, ktorý sa spravuje ObZ. Sporom vyvolaným z obchodného záväzkového vzťahu sa na účely práva procesného rozumie spor obchodnoprávny. Takýto spor nie je bližšie procesnými normami definovaný, avšak práve procesné normy slúžia realizácii hmotného práva, ktoré je súdom v konaní nachádzané a ktorému má byť poskytnutá ochrana. Preto by bolo neúčelné, ak spory vyvolané z obchodného záväzkového vzťahu by neprejednávali a nerozhodovali súdy kauzálne príslušné v obchodnoprávných sporoch vymedzené v § 22 CSP alebo pre tieto spory špecializované odvolacie súdy vymedzené v § 34 ods. 2 CSP. Z uvedeného tak vyplýva, že rozsudok súdu prvej inštancie bol vydaný v konaní v obchodnoprávnom spore.

24. Uvedená povaha predmetného sporu nebola podľa starej právnej úpravy a nie je ani podľa novej

právnej úpravy určujúca pre určenie kauzálne príslušného súdu, avšak z dôvodu okamžitej aplikability novej právnej úpravy je určujúca pre vylúčenie aplikácie § 34 ods. 2 CSP upravujúceho funkčne príslušné súdy na rozhodovanie o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným v konaní v obchodnoprávnom spore.

25. Najvyšší súd tak konštatuje, že Krajský súd v Trnave bol v čase začatia odvolacieho konania podľa § 34 CSP (účinný do 31. mája 2023) v spojení s § 3 ods. 2 písm. c) zákona č. 371/2004 Z. z. (účinný do 31. mája 2023) funkčne príslušný rozhodovať o odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie.

26. Keďže sa jedná o otázku funkčnej príslušnosti, o ktorej prechodné ustanovenie v § 471c CSP mlčí, a túto príslušnosť nemožno zamieňať s vecnou alebo miestnou príslušnosťou, uplatní sa okamžitá aplikabilita. Teda ak nová právna úprava určuje iný funkčne príslušný súd ako Krajský súd v Trnave, konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 nedokončí dovtedy inak príslušný súd, ale súd určený podľa novej právnej úpravy.

27. Najvyšší súd musí v tomto prípade riešiť situáciu, ak spor rozhodol súd v postavení okresného súdu, ktorý nie je výslovne uvedený v § 22 písm. a) až h) CSP, ako to je v prípade Okresného súdu Galanta. Taká situácia môže nastať (aj v konaniach, ktoré začali už podľa novej právnej úpravy), ak konajúci súd alebo strany sporu neuskutočnili procesnú aktivitu v prípade nedostatku kauzálnej príslušnosti súdu na konanie v obchodnoprávných sporoch a v dôsledku toho nedošlo k postúpeniu sporu príslušnému súdu a k zhojeniu tohto nedostatku ako to predpokladá § 40 CSP veta za bodkočiarkou. Ďalšími situáciami sú, ak má konanie v zmysle ultraaktivity dokončiť vecne a miestne príslušný súd podľa predpisov účinných do 31. mája (§ 471c CSP veta pred bodkočiarkou) alebo súd, na ktorého prešiel výkon súdnictva (§ 471c CSP veta za bodkočiarkou), pričom zároveň by v oboch prípadoch nešlo o súd výslovne uvedený v § 22 písm. a) až h) CSP [pre úplnosť ani o Okresný súd Bratislava III, ktorý sa po novom označuje ako Mestský súd Bratislava III a je uvedený v písmene a)]. Konečne to je aj prípad, ak za starej právnej úpravy už bolo vydané rozhodnutie súdom, a to súdom výslovne neuvedeným § 22 písm. a) až h) CSP (tu však treba stotožňovať Okresný súd Bratislava III s Mestským súdom Bratislava III a Okresný súd Košice I s Mestským súdom Košice).

28. Formalistický výklad § 34 ods. 2 CSP v spojení s § 22 CSP môže viesť k záveru, že ak odvolaním napadnuté rozhodnutie nevydal súd výslovne uvedený v § 22 CSP, nemôže byť funkčná príslušnosť krajského súdu založená na § 34 ods. 2 CSP, ale na § 34 ods. 1 CSP. Vychádza sa tu z viazanosti rozhodnutia vydaného v konaní v obchodnoprávnom spore na konkrétny kauzálne príslušný súd podľa § 22 CSP. To by v tomto prípade znamenalo, že Krajský súd v Trnave by bol podľa § 34 ods. 1 CSP v spojení s § 3 ods. 7 písm. b) zákona č. 371/2004 Z. z. funkčne príslušný rozhodovať o odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie. Takýto výklad by však spôsobil sťažujúcu realizáciu špecializácie súdnictva sledovanú tzv. reformou súdnej mapy. Nehovoriac o tom, že nemožno aplikovať žiadne ustanovenia zákona č. 371/2004 Z. z., ak rozhodnutie vydal súd, ktorý už podľa novej právnej úpravy neexistuje. Tu však možno vychádzať z toho, do obvodu ktorého krajského súdu patrí súd, na ktorý prešiel výkon súdnictva neexistujúceho súdu.

29. Tento výklad by zapríčinił dvojkoľajnosť v rámci určovania funkčnej príslušnosti na rozhodovanie o odvolaniach proti rozhodnutiam súdov prvej inštancie vydaným v konaniach v obchodnoprávných sporoch. Na jednej strane by krajské súdy uvedené v § 34 ods. 2 CSP boli príslušné rozhodovať o odvolaniach v obchodnoprávných sporoch podaným len proti tým rozhodnutiam, ktoré vydali súdy prvej inštancie výslovne uvedené v § 22 písm. d) až h) CSP [resp. v zmysle § 34 ods. 1 CSP aj proti rozhodnutiam vydaným súdmi uvedenými v § 22 písm. a) až c) CSP] a na druhej strane, iné krajské súdy výslovne uvedené v § 22 písm. d) až h) CSP, hoci po novom nešpecializované pre odvolacie konanie v obchodnoprávných sporoch, by boli príslušné rozhodovať o odvolaniach podaným proti tým rozhodnutiam, ktoré vydali súdy prvej inštancie v konaniach v obchodnoprávných sporoch výslovne neuvedené v § 22 písm. d) až h) CSP, ale súčasne patriace do obvodu krajského súdu uvedeného v § 22 písm. d) až h) CSP. V druhom prípade to však neplatí, ak by šlo o súd prvej inštancie patriaci do obvodu krajského súdu uvedeného v § 22 písm. a) až c) CSP, pri ktorých možno založiť funkčnú

príslušnosť špecializovaných krajských súdov podľa § 34 ods. 1 CSP pri zachovaní zámeru sledovaného tzv. reformou súdnej mapy. Takáto dvojkoľajnosť však nebola nielen zákonodarcom v rámci prijímania tzv. reformy súdnej mapy sledovaná, ale nie je ani právnym poriadkom predpokladaná ako je to naopak v prípade kauzálnej príslušnosti v obchodnoprávných sporoch. Totiž naproti danej príslušnosti súd skúma funkčnú príslušnosť podľa § 40 CSP počas celého konania, pričom jej nedostatok nie je možné nijako zhojiť.

30. Tu najvyšší súd zdôrazňuje, že zámer zákonodarcu nesledoval len špecializáciu okresných súdov, ale aj súdov krajských. Aby v obchodnoprávných sporoch konal a rozhodoval ako odvolací súd len výlučný okruh krajských súdov, jednoznačne vyplýva z § 34 ods. 2 CSP. Zákonodarca opomenul, že konanie inak v obchodnoprávných sporoch sa pred tzv. reformou súdnej mapy uskutočňovalo, ako v prvej inštancii, tak aj v rámci odvolacieho konania, na vecne, miestne a funkčne príslušných súdoch, t. j. absentovala kauzálna príslušnosť súdov na konanie v takých sporoch. O opomenutí svedčí jednak zámer sledovaný tzv. reformou súdnej mapy a znenie § 34 ods. 2 CSP, v protiklade ktorému je uvedený formalistický výklad. Zároveň je to aj absencia intertemporálnych noriem k tzv. reforme súdnej mapy premietnutej v CSP, a to v otázke funkčnej (ako aj kauzálnej) príslušnosti súdov v konaniach začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023. Zákonodarca tak nezobral do úvahy, že pred tzv. reformou súdnej mapy nebol obmedzený okruh súdov konajúcich v obchodnoprávných sporoch.

31. Pripadá do úvahy aj jazykový lexikálny výklad § 34 ods. 2 CSP v spojení s § 22 CSP, v zmysle ktorého je určujúca povaha konania vymedzeného v § 22 CSP, a teda sa vychádza najmä z časti na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa... Zákonodarca tu kladie dôraz na konanie vymedzené v § 22 CSP (a nie na súd rozhodujúci podľa § 22 CSP). Ide pritom o konanie v obchodnoprávných sporoch. To, že kľúčovým má byť nie ktorý súd vydal rozhodnutie, ale v akom konaní bolo vydané, vyplýva aj zo subjektívneho historického teleologického výkladu zohľadňujúceho zámer sledovaný tzv. reformou súdnej mapy, ktorého naplnenie prostredníctvom novej právnej úpravy je objektívne očakávané spoločnosťou, ako aj absencie prechodného ustanovenia, ktoré by obsahovalo odlišnú úpravu vzťahujúcu sa na funkčnú (ak aj kauzálnu) príslušnosť. Preto v konečnom dôsledku konaním podľa § 22 CSP (na ktoré odkazuje § 34 ods. 2 CSP) je potrebné rozumieť konanie v obchodnoprávnom spore vedené na ktoromkoľvek súde v postavení okresného súdu, a to bez ohľadu na to, kedy bolo konanie začaté. Navyše takýto záver sleduje aj hospodárnosť a rýchlosť konania ako na kritéria efektívnosti konania, a teda naplnenie princípu hospodárnosti konania zakotveného v čl. 17 CSP. Osobitne od súdu špecializovaného na určitého spory sa objektívne očakáva, že vzhľadom na svoju špecializáciu bude výkon súdnictva efektívnejší. Najvyšší súd má teda za to, že o odvolaní v obchodnoprávných sporoch sú príslušné rozhodovať len tie krajské súdy, ktoré sú vymenované v § 34 ods. 2 CSP, a to bez ohľadu na to, ktorý konkrétny súd prvej inštancie vydal napadnuté rozhodnutie, ale s prihliadnutím na to, do ktorého obvodu špecializovaného krajského súdu súd prvej inštancie patrí podľa zákona č. 371/2004 Z. z.

32. Najvyšší súd konštatuje, že Krajský súd v Bratislave je podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP v spojení s 22 písm. g) CSP a § 3 ods. 7 písm. b) zákona č. 371/2004 Z. z. funkčne príslušný rozhodovať o odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie. V tomto prípade nejde o rozhodnutie vydané súdom vymedzeným v § 22 písm. a) až h) CSP, na ktoré odkazuje § 34 ods. 2 písm. a) až c) CSP, ide však o rozhodnutie vydané súdom patriacim do obvodu Krajského súdu v Trnave podľa § 3 ods. 7 písm. b) zákona č. 371/2004 Z. z., a to naviac v konaní v obchodnoprávnom spore, v ktorých vykonáva súdnictvo ako odvolací súd Krajský súd v Bratislave aj pre obvod Krajského súdu v Trnave podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP.

33. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu Krajským súdom v Trnave nie je dôvodný, preto rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

34. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.